

Ion BURUIANĂ
Institutul de Filologie al AȘM
(Chișinău)

**VLADIMIR CURBET – PROTECTOR,
VALORIFICATOR, PROMOTOR
ȘI POPULARIZATOR AL FOLCLORULUI
LITERAR**

**Vladimir Curbet – protector, valuator, promoter and popularizer
of the literary folklore**

Abstract. This article is assigned to the contribution of the People's Artist of Republic of Moldova and of the ex-Soviet Union, the State Prize Laureate of RM and ex-U.S.S.R., world renowned choreographer, distinguished scholar, artistic director and first ballet master of the State Academic Ensemble of Folk Dances „Joc” Vladimir Curbet to the valuation and polarization of the Moldavian literary folklore.

Keywords: choreographer, folklorist, protector, gatherer, editor, researcher, promoter, popularizer, popular creation, talent, books, articles, interviews.

Despre Vladimir Curbet, Artist al Poporului din republică și din fosta Uniune Sovietică, laureat al Premiului de Stat din R.M. și din ex-U.R.S.S., Cavaler al Ordinului Republicii, Cetățean de Onoare al Chișinăului, coregraf cu renume mondial, strălucit om de cultură, director artistic și prim-maestru de balet al Ansamblului Academic de Stat de Dansuri Populare „Joc”, care, împreună cu formația pe care o conduce de aproape șase decenii, ne-a dus faima în toată lumea, cucerind simpatia și ovațiile a milioane de spectatori, s-au scris și s-au spus cuvinte dintre cele mai elogioase. Că este „un coregraf total” [1, p. 124], „un mister”, „bun gospodar”, „mare și veritabil artist” [2, p. 6], „o instituție folclorică” [3, p. 4], „un fenomen” [4, p. 3], „artist de formație enciclopedică” [5, p. 3], „un Eminescu al dansului” [6, p. 3], „profesorul de dans al întregii Basarabii” [7, p. 1], „epoca de aur a dansului nostru popular”, „un academician al folclorului”, „maestru nepereche” [8, p. 6], „o inimă din creștet până-n tălpi” [9, p. 175], „unicul”, „mag” [10, p. 6], „un zeu al dansului popular” [11, p. 8], „legendă vie, o celebritate incomensurabilă în arealul culturii naționale” [12, p. 6], „mărgăritar al talentului popular”, „titan-valorificator al dansului și cântului popular” [13, p. 6] ș.a.m.d.

Ceea ce i-a adus acestui talent de excepție celebritatea este, precum bine se știe, coregrafia, profesionalismul său, performanțele obținute în rezultatul muncii enorme cu ansamblul în care activează din anul 1957 și alături de care, cu multă pricepere și exigență, a făcut istorie.

Mai puțin însă știu că această somitate, clasic în viața al dansului nostru popular, unul dintre cei mai buni coregrafi români din toate timpurile, este și un folclorist de prestigiu.

Folclorul literar, în special poezia lirică, dar și alte specii ale literaturii populare moldovenești s-au aflat în atenția și preocupările domnului Vladimir Curbet pe parcursul întregii sale vieți.

De o valoare deosebită este însăși poziția, atitudinea sa față de creația populară.

Fiind un mare îndrăgostit și admirator al acesteia, ne îndoim că am mai putea găsi pe cineva în republică care cu atâta pasiune și interes ar milita pentru ea, ar prețui-o, apăra-o, promova-o, ar manifesta mai multă atenție, fidelitate, grijă și respect față de ea ca Domnia Sa.

Pare de-a dreptul un miracol, ceva de necrezut, greu de imaginat că în timpurile noastre rușinoase, de decădere totală, de mizerie și iresponsabilitate, din fericire, se mai găsește cineva care cu atâta înțelegere și sinceritate, cu atâta durere și abnegație mai demonstrează față de creația populară înălțime, inteligență, demnitate și verticalitate.

Din acest punct de vedere maestrul Curbet ar putea fi considerat drept un model de atitudine față de creația noastră populară.

Judecați și dumneavoastră: „Noi nu avem bogățiile americanilor. Nu avem tehnica perfecționată a japonezilor. În schimb, avem o creație folclorică fără seamăn, care constituie averea noastră națională și aparține tuturor românilor. Ea este tot ce avem mai sfânt și mai de preț în casa noastră. Tocmai de aceea trebuie s-o păstrăm și s-o apărăm” [14, p. 72].

Originale și pline de învățăminte sunt, după părerea noastră, și alte considerații ale Domniei Sale despre folclor și despre însemnătatea acestuia. Propunem atenției cititorului doar două dintre ele. De exemplu:

„Folclorul plaiului românesc, de altfel ca și cel al altor popoare, alină durerile și necazurile, atenuază tristețea și melancolia, tămăduiește și cicatrizează rănilor sufletului, stinge ura, potolește dușmăniile, apropie inimile oamenilor într-o caldă înfrățire, unindu-i și făcându-i să se simtă parte a aceluiași corp, membri ai aceleiași națiuni” [14, p. 118].

Ca o completare a gândului expus în citatul de mai sus, în unul din interviurile acordate ulterior autorul adaugă:

„Creația populară are darul de a modela omul, de a-l transforma, de a-l face mai frumos, mai bun și de a-l înzestra cu înțelepciune, curaj, rezistență. Ea îi trezește dragostea față de tot ce-i al nostru – limbă, istorie, obiceiuri, tradiții” [15, p. 266].

Ca subtil cunoscător al domeniului, dl Vl. Curbet a regretat întotdeauna că la noi creației populare niciodată nu i s-a acordat atenția cuvenită. L-a durut mereu neglijența responsabililor față de această avuție națională și, nevăzând, practic, nicio șansă de îmbunătățire a stării proaste de lucruri prin schimbarea de atitudine a conducerii în politica culturală a statului, a mizat mai mult pe patriotismul și noblețea specialiștilor și entuziaștilor. Iată ce crede Domnia Sa că ar trebui de făcut în această situație:

„Oamenii care mai țin la folclor să se grăbească până mai există folclorul și să culegă cât mai multe jocuri populare, cântece, muzică, obiceiuri, port național și să le prezinte în culegeri, cărți și monografiile celor mulți, însetați de arta populară, dornici de frumos, fiindcă folclorul îndulcește clipa omului, viața lui atât de asuprită în acest secol zbuciumat, automatizat și mecanizat” [16, p. 4].

Un indiciu concludent al înălțimii intelectuale, profesionale, morale etc. a distinsului om de artă este și faptul că Domnia Sa e mereu frământat nu numai de prezentul creației populare, ci și de gândul chinuit: „Dar ce va fi cu ea mâine? Ce lăsăm noi urmașilor?”

„Suntem datori, scrie artistul, să păstrăm datinile, cântecele și jocurile noastre populare, să le înfrumusețăm, să le popularizăm și să le transmitem generațiilor tinere ca o moștenire pururi actuală (...) Cântecele, jocurile, obiceiurile, aceste mărgăritare folclorice, adunate în cărți, ar deveni obiectul de admirație al tuturor. Repetăm că este o datorie a noastră să le înregistrăm și să le ferim de colbul uitării” [17, p. 40].

„Suntem datori! Trebuie!” – așa poate gândi numai un adevărat patriot, un om ales, o mare conștiință.

Tot Vl. Curbet este cel care după marile evenimente de la sfârșitul anilor '90 a pledat insistent pentru înființarea unei reviste de specialitate.

„La ora actuală, scria reputatul artist, avem nevoie ca de aer, apă, pâine, libertate și independență de o revistă folclorică de muzică, poezii, dansuri, obiceiuri populare” [16, p. 4].

Întrebat odată ce l-a îndemnat să scrie, maestrul a răspuns respectuos:

„Folclorul m-a îndemnat, el, care trebuie să fie păstrat cu sfințenie și cu dragoste. Ce jalnic tablou vom lăsa viitorului dacă tot ce a creat mai minunat harnicul nostru popor, mai muncitor ca albina și furnica, poate într-o zi să dispară” [18, p. 4].

De unde vine această mare și sinceră dragoste pentru creația populară?

Ea se explică, credem, în primul rând, prin mediul folcloric foarte favorabil în care s-a născut și a crescut, prin educația primită, dar și prin harul deosebit cu care a fost înzestrat de la natură viitorul coregraf, etnograf și folclorist.

„Dragostea pentru folclorul românesc, ne mărturisește ilustrul artist, își are sorgintea la strămoșii mei, în satul meu de baștină Susleni, la bunica Anghelina, care știa o mulțime de povești, una mai frumoasă decât alta, numeroase cântece, doine de dor, de jale, de dragoste și înstrăinare. Nu era zi ca bunica Anghelina să nu-mi cânte sau să nu-mi spună o poveste, să nu-mi aducă ca exemplu vreun proverb sau vreo zicătoare plină de înțelepciune. Ascultam cu atenție spusele ei și, ce-mi părea că e demn de neuitare, notam într-un caiet. La început făceam acest lucru dintr-o pornire neînțeleasă. Mai târziu mi-am dat seama de comoara pe care mi-a încredințat-o bunica Anghelina. Cu anii am căutat să sporesc această comoară, plecându-mi urechea la mărturisirile multor bătrâni care păstrau cu sfințenie această avere a neamului” [15, p. 266].

O mare influență asupra copilului și adolescentului Curbet l-a avut și faptul că la nici 7 ani împliniți a fost luat trompetist, la egal cu ceilalți lăutari, în vestita orchestră a tatălui său, Cozma Curbet – lucru care l-a făcut să cutreiere zeci de sate, cântând pe la o mulțime de nunți, hore, petreceri, cumătrii ș.a., să vadă și să audă multe.

Date interesante din viața și biografia sa de creație, inclusiv despre începuturile sale de culegător de folclor, iar mai târziu și de autor de cărți, aflăm chiar de la el:

„De la 7 ani am cântat la peste 200 de nunți și 200 de hore, iar de la 12 ani deja îmi notam prin carnețele, caiete tot ce vedeam și auzeam frumos (doina, cântece, dansuri populare), iar la 18 ani montam dansuri”... [5, p. 3].

Sau:

„Îndemnul de a culege folclor și de a scrie cărți au pornit din dragostea nețăr-murită față de comoara spirituală a poporului nostru, față de perlele folclorice, care mai există pe întregul cuprins al plaiului” [14, p. 67].

Cea mai mare contribuție a dlui Vladimir Curbet la culegerea și publicarea folclorului literar o constituie cartea „Tot cu cântul mă mângâi”, Chișinău, „Literatura artistică”, 1984 – prima sa lucrare de acest fel.

Pentru a-și iniția cititorul în ceea ce i se propune, în introducere la ea alcătuitorul scrie:

„De când mă știu îmi sunt dragi cântecele și jocurile noastre populare. Le-am învățat mai întâi de la mama, de la tata, de la vecini, de la satul întreg, iar mai târziu – de la interpreți și cunoscători de folclor de prin satele de prin părțile Orheiului și din toată Moldova. Le-am studiat cu o deosebită plăcere și le-am notat de la oameni înzestrați cu un fin auz muzical, oameni îndrăgostiți de meleag, de zestrea noastră spirituală, de cântec și de frumos” [19, p. 3].

Tot aici sunt aduse și alte informații prețioase referitoare la alcătuirea, conținutul volumului, scopul publicării lui ș.a., ca, de exemplu:

„Anume pe la hore, nunți, petreceri, clăci, spectacole folclorice și șezători am auzit cele mai frumoase doine și melodii autentice moldovenești. Iubind cu tot sufletul cântecele populare, care izbucnesc totdeauna ca un izvor limpede din simțurile oame-nilor, le-am păstrat cu sfințenie și le aștern aici cu mare drag, pentru cei care știu să prețuiască dorul, dragostea, durerea, amărăciunea, pentru toți însetații de frumos și de artă autentică” [19, p. 11].

Culegerea e alcătuită din trei părți și cuprinde 8 variante baladice, 421 de doine și cântece, împărțite în 12 grupe tematice, și 20 de cântece de ritual. În total – 449 de texte, toate însoțite de note muzicale.

În volum sunt incluse creații folclorice din toate zonele republicii, din nordul Bucovinei, Transnistria și sudul Basarabiei, înregistrate între anii 1937-1983.

Despre valoarea culegerii ne vorbesc și aprecierile înalte apărute în presă după publicarea ei.

„Se poate afirma, scria jurnalistul Alexandru Donos, că actualmente aceasta e cea mai impunătoare culegere de lirică populară, alcătuită de un entuziast al cărui suflet e strâns legat de zestrea spirituală a norodului” [20, p. 7].

Cu un cuvânt de laudă la adresa alcătuitorului volumului au venit și folcloriștii Grigore Botezatu și Andrei Hâncu:

„Suntem bucuroși să constatăm că prin alcătuirea și editarea colecției menționate Vladimir Curbet se dovedește a fi și un folclorist prestigios în planul publicării și deci înveșnicirii cântecului popular liric, unei serii de variante baladice și alte creații folclorice” [21, p 4].

În viziunea poetului Grigore Vieru, „culegerea de cântece populare (poate cea mai fundamentală) «Tot cu cântul mă mângâi» e fără de preț” [2, p. 6].

Pentru poetul-academician Andrei Lupan volumul lui Vladimir Curbet e „o carte rară, întocmită într-un fel care te uimește de-a dreptul. (...) «Tot cu cântul mă mângâi» e o mare carte a unui împătimit cultivat, afundat de ani și ani, pe o viață întreagă, în oceanul îndrăgit al căutărilor sale” [22, p. 4].

De o înaltă apreciere s-a bucurat culegerea lui Vladimir Curbet și din partea criticului literar Ion Ciocanu.

„Fără să minimalizăm activitatea folcloriștilor de profesie, scria Domnia Sa, menționăm că mai sus-pomenita carte („Tot cu cântul mă mângâi” – *I.B.*) a adevărat cu tot arsenalul de dovezi un mare folclorist de vocație” [4, p. 3].

Este de remarcat și faptul că în avizul manuscrisului cărții, prezentat la 3 februarie 1984 editurii „Literatura artistică”, unde a apărut culegerea, etnologul Tudor Colac considera aceasta viitoare carte drept o „uimitoare colecție de folclor” [23, p. 132].

Cuvinte frumoase despre importanta apariție editorială și despre alcătuitorul ei au mai scris: Ion Ciocanu [24, p. 4], Nicolae Bătrânu [25, p. 4], Eleonora Florea [26, p. 7], Andrei Vartic [27, p. 7].

În anul 1985, în nr. 3 al revistei „Moldova”, p. 15-22, sub genericul „Cine-a zis doina dintâi”..., Vl. Curbet mai publică o serie de creații folclorice culese de-a lungul timpului, altele decât cele din culegerea la care ne-am referit.

Precedate de un scurt cuvânt introductiv, cele 67 de cântece populare și de ritual, înscrise între anii 1939-1973 din același spațiu geografic – Basarabia, nordul Bucovinei și Bugeac, sunt împărțite în 8 grupe tematice.

Criteriul principal de care s-a condus folcloristul la selectarea și prezentarea textelor, ca și a celor publicate anterior, a fost valoarea acestora.

Multe dintre ele, după cum se menționează în informația de la sfârșitul textelor, au fost înscrise la nunți, clăci, șezători, petreceri etc.

În cuvântul introductiv – „Mărgăritarele spiritului nostru” – culegătorul își exprimă aceeași grijă și atenție față de creația noastră populară pe care le-a avut întotdeauna:

„Cântecul popular, scrie Domnia Sa, ca și întreg folclorul nostru moldovenesc, se cere imprimat și păstrat pe discuri, în imagini de film, în mostre de muzeu, în cărți și fotografii, ca să-și afle cale spre cei din veacurile viitoare și să-i emoționeze cum ne emoționează pe noi astăzi piramidele Egiptului sau «Iliada» lui Homer” [28, p. 17].

În anul 2012 Vladimir Curbet publică o nouă carte de poezie lirică populară – „Dulce, cântecul de dor”, un florilegiu de cântece populare moldovenești.

Culegerea este dedicată părinților dumisale – Cozma și Vasilița Curbet.

Însoțit de un scurt studiu introductiv – „Revenirea la vatra străbună” și de unele considerații generale despre poezia noastră lirică populară – „Din comorile cântecului popular”, volumul cuprinde 109 texte și, ca și în prima sa culegere alcătuită, toate însoțite de note muzicale.

Meditând cu nostalgie asupra uneia dintre primele sale iubiri – baștina, autorul vine cu un șir de dulci amintiri despre copilăria și adolescența sa, rămase departe în urmă în timp, despre oamenii dragi și valorile lor, sărbătorile, nunțile, tradițiile și obiceiurile, horele, cântecele, flăcăii și fetele satului din acea perioadă, primii pași pe tărâmul artei,

despre cunoscătorii de folclor din Susleni și din alte localități ale republicii, de la care a învățat o mulțime de dansuri, cântece ș.a., despre rolul și importanța acestora în munca ulterioară cu ansamblul „Joc” ș.a., dar, cu multă durere în suflet, și despre ceea ce a dispărut sau dispare din creația populară. Reproducem numai o singură cugetare a autorului în această privință:

„Astăzi mă mir că tineretul nostru de la sate este atât de pasiv și de indiferent față de jocurile și cântecele străbune. Mă întreb și vă întreb, ce se întâmplă cu jocul popular, cu cântecul popular, cu portul nostru național, cu obiceiurile tradiționale și alte creații spirituale ale neamului?” [29, p. 8].

Având în vedere starea precară de lucruri în arta și cultura noastră la etapa actuală, atitudinea departe de a fi cea necesară, de altfel, ca întotdeauna, a autorităților față de cultura națională, pentru a salva măcar ceva din ceea ce se mai poate, autorul vine cu o rugămintă:

„Vă îndemn pe toți, dacă știți o poveste, o legendă, un dans, o doină, un cântec, o datină sau un obicei străvechi, scoateți-le în văzul lumii! Să mărim averea națională!” [29, p. 10].

Ceea ce am vrea să remarcăm în mod special este faptul că maestrul Curbet se dovedește și aici un excelent model de atitudine înțeleaptă, nobilă, sănătoasă în ceea ce privește cântecul popular și folclorul nostru în genere.

Ca să nu părem subiectivi, vă lăsăm să apreciați dumneavoastră:

„Cântecele noastre populare sunt inepuizabile prin frumusețea lor, prin lirismul deosebit, tematica reliefată și diversitatea subiectelor. Ceea ce depinde de noi – să nu le izgonim din circuitul de valori spirituale, din prezentul și viitorul nostru. Or, nemuritor este folclorul poporului nostru și nimic nu-i în stare să-i știrbească importanța, locul lui în viața cea de toate zilele. Să păstrăm veșnic viu acest izvor dătător de puteri sufletești, de tinerețe fără bătrânețe” [29, p. 16].

Analizând cele scrise sau spuse de Vladimir Curbet despre creația populară, nu poți să nu ajungi la o incontestabilă concluzie: rar cine a scris sau a vorbit despre folclorul nostru așa de frumos ca el.

Blocul de texte din ultima dumnealui culegere nu este împărțit în grupe tematice și începe cu câteva cântece tradiționale de nuntă, după care urmează cele lirice: păstorrești, de dragoste, familiale, de înstrăinare și singurătate, de dor și jale, meditative, satirice, umoristice ș.a.

Printre creațiile care îți rămân automat în memorie se numără mai multe. Cităm doar câteva dintre ele: „Mama mea când m-a făcut” (p. 65), „Măi Răutule, măi” (p. 74-75), „Să nu gândească omul” (p. 82), „Dor de casă” (p. 93), „Cui îi cântă cucul sara” (p. 126-127), „Când eram la casa mea” (p. 155) ș.a.

La baza selectării textelor a stat, firește, calitatea lor – principiu de care alcătuitorul s-a condus totdeauna.

Nu întâmplător, într-un interviu acordat în anul 2000, folcloristul menționa: „M-am străduit să fiu om în toate împrejurările și să promovez politica mea «țărănească» de a alege tot ce e frumos și sănătos din punct de vedere moral și artistic” [30, p. 7].

Ca și în cazurile anterioare, cântecele au fost culese din toate zonele republicii. Mai mult de jumătate au fost auzite în satul natal (multe de la mama, tata și bunica) și în alte localități din raionul Orhei.

Cartea este o nouă și frumoasă contribuție a dlui Vladimir Curbet la valorificarea cântecului nostru popular, are 172 de pagini și, cu multă părere de rău, a fost editată numai într-un tiraj de 200 de exemplare.

Apariția unei ediții revăzute a acestei culegeri este preconizată pentru anul de față.

O bună parte din materialele culese pe parcursul anilor a fost inclusă în celelalte cărți ale sale. A făcut-o cu aceeași dragoste și pasiune pentru creația populară. Iată ce spune Domnia Sa, referindu-se la aceasta, în unul din interviurile sale:

„Mărturisesc cu toată sinceritatea că mi-au fost la fel de dragi dansurile populare ca și cântecele populare, ca și alte genuri ale creației populare, pe care, în măsura posibilităților, am căutat să le descopăr pe când colindam satele din republică, notând de la diverși cunoscători tot ce mi se părea demn de a fi înveșnicit: un dans, un cântec, o strigătură, un proverb sau o zicală, o legendă, o vorbă de duh. Cele adunate de la lume le-am inclus în cărțile care au apărut între anii 1973-2005” [15, p. 273].

Amintim că maestrul Curbet este autor a 10 cărți de răsunset: „La vatra horelor” (1973), „Promotori ai artei populare” (1979), „Tot cu cântul mă mângâi” (1984), „Așa-i jocul pe la noi” (1985), „La gura unei peșteri de comori” (1994), „Grai și tradiții ne-au unit” (2000), „Valori perene românești” (2003), „La vatra jocului străbun” (2005), „Țara horelor și a doinelor” (2007) și „Dulce, cântecul de dor” (2012).

La altele câteva Domnia Sa este coautor.

Pentru a ne face însă o impresie mai largă despre Vladimir Curbet culegătorul și editorul de folclor, informăm cititorii că într-un interviu acordat cu peste 20 de ani în urmă artistul spunea că avea la acea dată culese peste 5 600 de doine, balade și melodii de joc popular, din care publicase doar 1 600 și, dacă îi va ajunge sănătate, va continua să lucreze și asupra celorlalte [31, p. 3].

Chiar dacă după aceea a mai editat o parte din ele (dar credem că și a mai cules), multe materiale folclorice adunate de distinsul etnolog ani în șir rămân încă nepublicate.

Este de menționat de asemenea faptul că Vl. Curbet s-a manifestat și ca un bun cercetător al creației populare. Temele pe care le-a abordat sunt diverse. Iată doar o parte dintre ele: „Strigăturile în dansul popular” [32, p. 1, 4; p. 4], „Doina – chintesență a folclorului moldovenesc” [33, p. 7], „Nunta moldovenească” [17, p. 94-147], „Considerații despre folclor și despre importanța lui”, „Individual și colectiv în creația populară”, „Miorița”: din istoricul textului și melodiei” [14, p. 113-118; 119-124; 134-140], „Interpreți celebri ai cântecului popular românesc” [34, p. 167-179], „Zonele folclorice ale plaiului moldav” [9, p. 103-135] ș.a.

Toate sunt scrise pe baza materialelor folclorice culese de autor și, bineînțeles, exprimă punctul său de vedere în subiectele abordate.

Pe lângă tot ce a făcut paralel cu coregrafia – culegerea, publicarea, cercetarea creației populare ș.a., – Vladimir Curbet mai are un merit, cel de popularizare neîncetată a folclorului literar.

Iată ce ne mărturisește despre aceasta folcloristul însuși:

„Am studiat, am cules și am valorificat cântece și dansuri, strigături și orații, colinde și doine, balade și legende, pe care le-am montat pe scena Filarmonicii sau le-am descris în cărțile ce le-am scris, le-am urcat pe scenele lumii pentru cei însetați de frumos” [14, p. 64].

A promovat și popularizat creația noastră populară, inclusiv folclorul literar, prin munca sa asiduă de o viață, prin atitudinea înțeleaptă, grijulie, prietenoasă, corectă față de această bogăție spirituală rămasă de la strămoși, prin cărțile, articolele, interviurile sale ș.a.

Cele realizate de Vladimir Curbet pe parcursul lungii și fructuoasei sale activități, inclusiv în ceea ce ține de literatura populară, se datorează, în primul rând, marelui său talent, dar, indiscutabil, în și mai mare măsură, enormei sale munci. Iar munca a fost pentru Domnia Sa totdeauna un cult. Mărturie ne sunt chiar cuvintele sale, pline de înțelepciune și adevăr:

„Nimic nu e mai presus decât munca. Ea îți dă vigoare și putere, rezistență și speranță. Ea te duce spre culmile viselor și împlinirilor. Munca este balanța care prețuiește cine ești și ce-ai făcut pentru tine și pentru alții, ce lași urmașilor. Sinonimă cu viața, munca a fost pentru mine speranță, satisfacție, datorie” [14, p. 71].

Rezumând cele expuse mai sus, conchidem că această renumită personalitate, „una dintre figurile proeminente postbelice ale spațiului dintre Nistru și Prut” [35, p. 6], „inegalabil om de cultură”, „omul dătător de atâtea și atâtea frumuseți ancestrale” [36, p. 6], „ctitor și ocrotitor al cetății de cultură românească” [37, p. 89], care a ajuns la cele mai mari performanțe în coregrafie, devenind o mândrie a neamului nostru, a adus o frumoasă și importantă contribuție și la valorificarea, promovarea și popularizarea folclorului literar – lucru pentru care merită tot respectul și recunoștința noastră.

Referințe bibliografice

1. Ion Ciocanu. *Pașii lui Vladimir Curbet*. Chișinău: „Literatura artistică”, 1982.
2. Grigore Vieru. *Un mister*. În: *Literatura și arta*, 19 septembrie 1985.
3. Anatol Ciocanu. *Opincile de aur*. În: *Moldova suverană*, 15 decembrie 1990.
4. Ion Ciocanu. *Fenomenul Vladimir Curbet*. În: *Moldova suverană*, 12 decembrie 1992.
5. Victor Ladaniuc. *Rădăcinile noastre sunt sănătoase, tari și alimentează cu cea mai dulce sevă folclorul național*. În: *Moldova suverană*, 12 martie 1994.
6. Natalia Porubin. *Maestrul Curbet – un Eminescu al dansului popular*. În: *Moldova suverană*, 15 noiembrie 2000.
7. Nicolae Dabija. *Vladimir Curbet*. În: *Literatura și arta*, 15 septembrie 2005.
8. Anatol Ciocanu. *Maestrul nepereche*. În: *Literatura și arta*, 15 septembrie 2005.

9. Mihail Gh. Cibotaru. *Maestrul, o inimă din creștet până-n tălpi*. În cartea: Vladimir Curbet. *Țara horelor și a doinelor*. Chișinău: „Pontos”, 2007.
10. Anatol Ciocanu. *Unicul: Curbet*. În: *Literatura și arta*, 23 septembrie 2010.
11. Eugen Gheorghiuță. *Zeul dansului popular*. În: *Literatura și arta*, 20 septembrie 2012.
12. Monica Babuc, ministrul culturii. În articolul: *Serafim Belicov. Partea noastră de nume*. În: *Literatura și arta*, 24 septembrie 2015.
13. Andrei Moroșanu. *Gravitația purității din cuget. Ibidem*.
14. Vladimir Curbet. *Grai și tradiții ne-au unit*. Chișinău: „Pontos”, 2000.
15. Vladimir Curbet. *La vatra jocului străbun*. Chișinău: „Pontos”, 2005.
16. Vladimir Curbet. *Arta trebuie salvată*. În: *Moldova suverană*, 13 septembrie 1991.
17. Vladimir Curbet. *La vatra horelor*. Chișinău: „Cartea moldovenească”, 1973.
18. *Sunt un țăran*. Convorbire cu Vladimir Curbet. Interlocutor: Andrei Vartic. În: *Tinerimea Moldovei*, 5 decembrie 1980.
19. Vladimir Curbet. *Tot cu cântul mă mângâi*. Chișinău: „Literatura artistică”, 1984.
20. Alexandru Donos. *Adunând mărgăritare*. În: *Literatura și arta*, 28 martie 1985.
21. Grigore Botezatu, Andrei Hâncu. *Comori ale sufletului popular*. În: *Moldova socialistă*, 9 iulie 1985.
22. Andrei Lupan. *Poezia dansului*. În: *Moldova socialistă*, 18 octombrie 1985.
23. Tudor Colac. *Sorcove de lumină*. Chișinău: „Litera”, 2001.
24. Ion Ciocanu. *Tot cu cântul mă mângâi*. În: *Tinerimea Moldovei*, 3 februarie 1985.
25. Nicolae Bătrânu. *Ritm de doină și baladă*. În: *Învățământul public*, 15 mai 1985.
26. Eleonora Florea. *Comori nepieritoare*. În: *Literatura și arta*, 16 mai 1985.
27. Andrei Vartic. *O călătorie în jurul Moldovei pe aripile cântecului popular. Ibidem*.
28. În: *Moldova*, Nr. 3, 1983.
29. Vladimir Curbet. *Dulce, cântecul de dor*. Chișinău: „Pontos”, 2012.
30. *Arta se face prin spirit și har, dar nicidecum la comandă...* De vorbă cu Vladimir Curbet, artist al poporului din Republica Moldova. În: *Noi*, nr. 5, 2006.
31. Vladimir Curbet. *Misiunea de a sluji artei este sensul vieții mele*. În: *Moldovanul*, Nr. 8, mai 1994.
32. În: *Tinerimea Moldovei*, 27, 29 noiembrie 1981.
33. În: *Literatura și arta*, 9 august 1984.
34. Vladimir Curbet. *Valori perene românești. Tradiții. Obiceiuri. Rapsozi populari*. Chișinău: „Pontos”, 2003.
35. Tudor Palladi. *Cetățile de scaun ale lui Vladimir Curbet: cântecul și dansul*. În: *Viața satului*, 21 ianuarie 1995.
36. Mihai Morăraș. *Un generos dăruitor de frumuseți ancestrale*. În: *Literatura și arta*, 15 septembrie 2005.
37. Serafim Belicov. *Arta care ține locul pâinii*. În: *Viața Basarabiei*, nr. 3, 2015.